

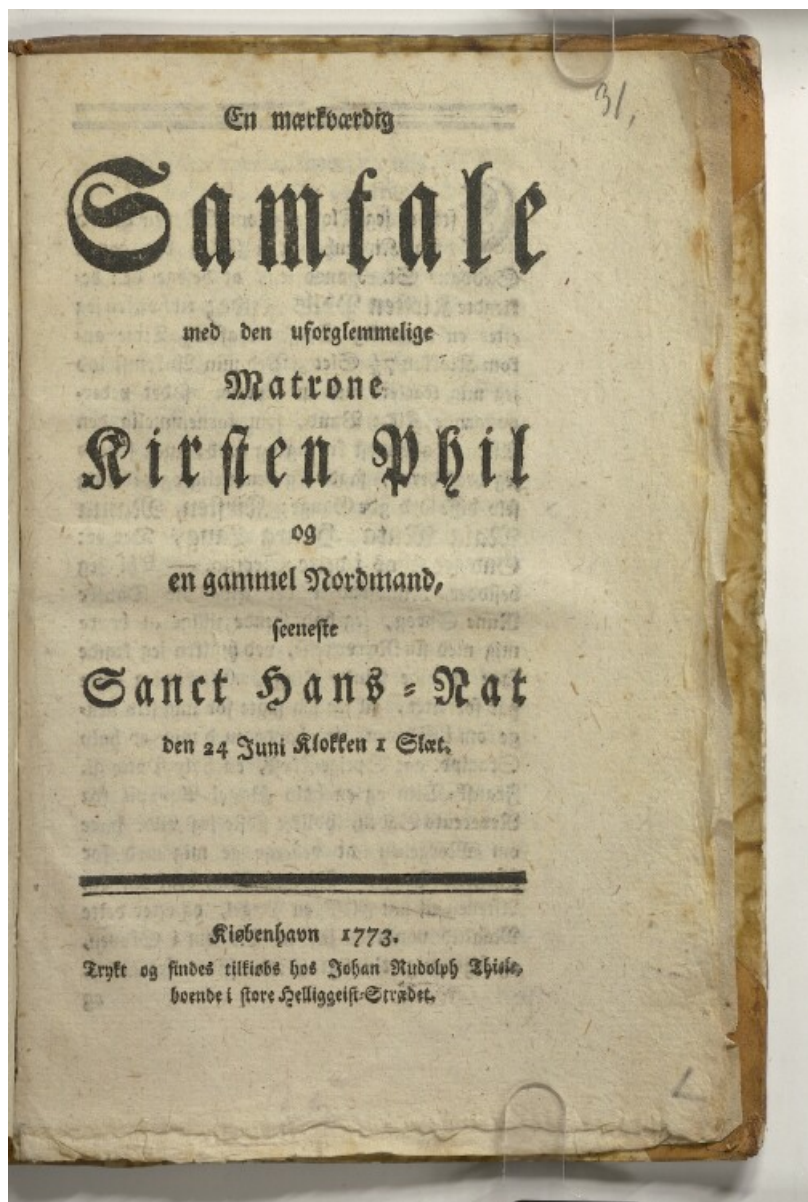
Titel: En mærkværdig Samtale med den uforglemmelige Matrone Kirsten Phil og en gammel Nordmand, seeneste Sanct Hans-Nat den 24 Juni Klokken 1 Slæt.

Citation: "En mærkværdig Samtale med den uforglemmelige Matrone Kirsten Phil og en gammel Nordmand, seeneste Sanct Hans-Nat den 24 Juni Klokken 1 Slæt.", i *Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 23*, J.R. Thiele, 1773, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-2_023-shoot-workid2_023_031/facsimile.pdf (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 23

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Efter at jeg Klokken 5 om Aftenen gik ud fra Kiøbenhavn, i Følge den gamle Sædvane St. Hansaften, at besøge den bekendte Kirsten Philips Kilde; til hvilken jeg efter en maadelig Spaseren af 2 $\frac{1}{2}$ Time ankom Klokken 7 $\frac{1}{2}$ Slet Ved min Ankomst lod jeg mig tractere med en Portion af det vederqvægende Kild: Vand, som fornemmelig den Aften er allermest kraftig og sund; men førend jeg drak deraf, sagde jeg hemmelig og ved mig selv disse Ord 3de Gange: Kirsten, Mama Maia Muta Haara Lang, Det er: Gud see til os i dette Seculo. — Thi jeg besidder Kundskab i det ældgamle Danske Rune Sprog, jeg had Hende tillige at bære mig med sin Nærverelse, ved hvilken jeg kunde faae at vide skulte Ting. Efterat jeg dette har forettet, gik jeg saa sagte for mig selv længe om i Skoven, jeg havde med mig et halv Skaalpd. got Speige-Flæsk, en halv Potte gl. Franck-Viin og en halv Pøgel Aquavit fra Reverents Gaden, hvilket sidste jeg vilde have om Morgenens at vederqvæge mig med for Nattens Taage. Af min Viin drak jeg om Aftenen til mit Flesk en Pøgel, og efter dette Maaltid vandrede jeg en Tid om i Skoven, og søgte mig et ensigt Sted affides fra andre, og

og da Klokken var 10 lagde jeg mig under et
Træ til Hvile, jeg faldt og strax i Søvn og
sov hen til Klokken var 1, da vaagnede jeg og
hørte ligesom en stærk Susen, men fornåm in-
gen Bind. Da denne havde vedværet omtrent
en halv Times Tid, hørte jeg en fin Stemme
som et Fruentimmer pleier at synge, dog lige-
som det var under Jorden, men Ordene kunde
jeg ei alle høre, uden alleene tilsidst disse Ord:
Lykke, Held og Glæde nu i Danmark
har sit Sæde. Derpaa faldt jeg atter i en
Blund, og vaagnede da Klokken var 2 $\frac{1}{2}$ slot,
men i medens jeg saa laae ligesom i en
Blund, jeg tør ei sige at jeg var vaagen, som
jeg virkelig var, og jeg saae livagtig den gode
gamle og dydige Kirsten Phil. Hun var
klædt paa den gamle Maade i den Dragt som de
Lider var brugelig, og tydeligen kan sees paa
de gamle Skilderier der staaer i Nicolai Kirke,
Hun var ikkun maadelig af Statur, rundla-
den Ansigt, rød og hvid i Kinderne, store blaae
Øyne med velteignede mørke Øynebryne, og
smaa Fodder, med velkøbte Been, dem jeg
meget vel kunde see formedelst Hendes Skjort
var saa kort, thi jeg fandt megen Behag i at
betragte Hende. —

Hun talde til mig med en klingende dog
behagelig Stemme, og Hendes gamle danske
Sprog var mig behagelig at høre, thi det var
frie

✻

frie for al Skurken og Læsten, reent og tydelig. Her sagde Hun: Anders Guldbrandsen Normand, (som er mit Navn) hvad bevæger dig at faae mig i Tale? du har jo nævnt mit Navn og de Gænge og frembragt dit Ønske i det ældgamle Danske Rune Sprog, og jeg veed hvor du har faaet den Kundskab at tale disse Ord, uden hvilken Tale du ikke har kunnet nyde min Nærværelse, den du nyder, giv derfor Agt paa mine Ord; thi jeg lader dig vide at intet er passeret i Danmark siden jeg gik til de Dødes Rige uden jeg veed det, maaget at det nu er en Tid af 190 Aar siden jeg forlod Verden, hvor jeg i min Tid var bekendt for min Hellighed og Gudsfrugt og andre Dyder, og til en evig Aминdelse haver jeg anvist mine Efterkommere og Landsmænd denne Sundheds Kilde, der saalange Danmark er til, kaldes efter mit Navn, hos hvilken hver St. Hans Dag saa mange Tusinde indfinder sig for at drikke Sundheds-Vand; men du kan neppe troe, hvor stor min Misforneelse og Sørrig er over de flestes onde og slette Forhold, der besøger min Kilde; thi hvorledes haver jeg ikke i mange Aar mærket, at Laster og Udyden har tiltaget, Guds Bespottelse, Overdaadighed, Hoimod og Pragt, Drukkenskab og Horerie, hvilke tvende sidste Laster at være, er næsten Aarsagen til de flestes Kildereise. Al! det er
at

✻

at bejante at den ædle og gamle danske Er-
lighed og Kierlighed til Gud og Næsten, er
ligesom udreddet og forvist Landet; derimod
opelstes og tiltager de forderorte onde og for-
dervelige Laster. Man kan derfor ei undres
over at Landet i adskillige Maader er bleven
berøvet sin Fordeel, Stykke og Ansænde, thi
de Egennttige og Interesserede, har næsten
havt frie Hænder til at erlange en skadelig Rig-
dom, Korn Pugere, Nagerkarle, uretfærdige
Dommere og Voldsmand ligesaa. Betragter
vi de dyre Tider, den fattigdom og Mangel
som nu er almindelig i blandt Borgere og Bon-
den imod Formaalets Tiden, saa maae man fal-
de i den dybeste Forundring over samme, da
Jorden og Havet giver os endnu som forhen
aarligen sin Belsignelse, dog er alle Føde-Var-
er saa dyre, og tillige ingen Penge iblandt
Folk, de Rige som endnu eier Penge, og hø-
ster den største Fordeel af Korn, søger ved alle
Leiligheder at profitere af den almindelig Mands
Trang, ja Borgere og Bønder som eier noget
gior det samme. Hvor kan det da være muel-
lig at Folk som saaledes forholder sig, kan væ-
re befriet for Guds Straf og Plager. For-
kynd og tilkiende giv alle og enhver mit Raad,
at de vogter sig, for at vise sig ukiertlige, hades-
fulde, misundelige og utroe imod hinanden,
og sig uden Frygt til Dommere der sidde enten
i høie

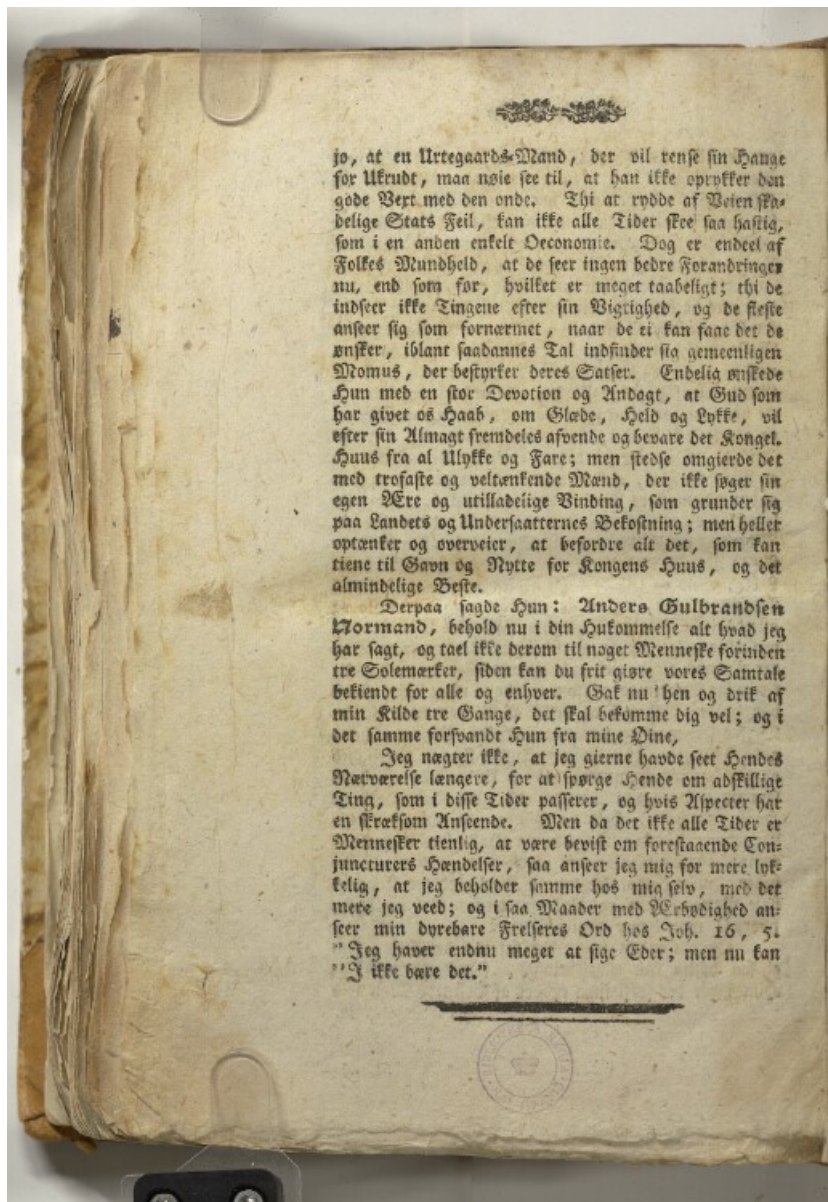
i høie eller lave Embeder, at de ikke bøier
Nakten for Skienk eller Gaver, ei heller for at
søie nogen formedelst Anseelse, der kunde finde
Behag i at besmykke en ond Sag, men demme
efter Ret og Retsfærdighed, og straffe grove
Forbrydelser efter Fortieneste, og derpaa taug
Hun stille.

Men med hvilken Forundring jeg hørte paa at
hvad Hun sagde kan ja ikke udfige, thi alt hvad Hun
talte var den reene Sandhed, og jeg maatte ligesom
falde i Forundring over det Majestætiske Air, og den
Wydighed Hun frembragte sin Tale, samt den Ind-
sigt og Videnskab Hun havde om vore Tidens Vastaf-
senhed og Menneskers Forhold, da Hun næsten for 200
Aar siden har forladt vor Verden. Min Gud! tænkte
jeg kan de Afdødes Sieler, efter Døden werde begavet
med en overnaturlig Visdom, saa at de kan vide hvor-
ledes vores Vandel her paa Jorden forholder sig, lykfatigt
Sted som er skabt til en Belønning for dem som her
i Livet har vandret paa Dydens Vej. Derimod tænkte
jeg der maa og vel være et Jammer Sted, som er
beredd til Belønning for de Onde og Ugudelige, ja til-
viffte maa deres Tilstand være ligesaa uhyfsalig og nagen-
de, som hine er frydefuld og glædelig. Men af! det
er at beklage at mange Mennesker, saavel af den høie
som nedrige Stand nu omstunder forestiller sig og troer,
at efter dette Liv ei er nogen Straf eller Belønning for
det Gode eller det Onde. Derfor vandrer saadanne
saa frak og dristig frem paa Lasters Løbebane, de agter
hverken Mosen eller Propheterne, thi de taler Sandhed,
og den taales ikke at høre hverken af Præster eller Can-
didater, Lærde eller Ularde. Handler nogen her imod,
da kan han vente at blive hadet, ja beleiet og forfulgt,
af alle dem som Sandheden angaaer.

Da disse Tanker ophøiede fandt jeg fornøden at
giøre den æroardige Kirsten Phil dette Spørsmaal:
Hvad jeg skal begribe af det Hun fremførte i sin Sang,
om

om Lykke, Held og Glæde, e. s. v. da jeg ikke veed
eller kan begribe hvor i samme for nærværende Tid be-
staaer. Men herpaa gav Hun dette Giensvar, at hver-
ken jeg eller andre saa nøie kan indsee det Hun seer for
nærværende Tid. Her paa Jorden grunder Menneskens
Indsigt sig mest paa Verdens Syfter, og de Ting som
enhver i sin Stand har at bestille med, hvilke betage
dem ofte de bedste Tanker om Guds Forsorg og Omhu
for Menneskers Beste. — Men at give dig den rette
Forstand af min Sang, da bør du først vide, at Men-
neskers Laster og Overtrædelser har længe siden fortienet
Guds Straff og større Plager, saa at et hvert Menne-
ske har Narfage til at sige: vore Konger og vore Fyrster,
og alt Folk i Landet, haver handlet ilde for Herrens
Ansigt. Dog seer jeg dette; at Guds Kierlighed imod
et Land og Folk, er kraftig nok til at ombanne og For-
andre Menneskers Tankemaade og Ondskab, naar som-
heldst de vil erkende sin Feil, og forbedre deres Levnet.
Videre at opløse dig om min Sang, saa kan de Dan-
ske og Norske Undersaatter nu have det beste Haab om
Lkke, Held og Glæde, formedelt at Kongen, som i
sa sein er god, og tillige omgivet med den beste og
alderdydigste Moder Dronning Juliane Maria, og
den alleroprigtigste og paalideligste Raadgiver og Bro-
der Prinds Friderich, hvis medfødte høie Siel og
kongelige Tankemaade, som fra hans unge Aar, steds
har fundet Behag i at drille af Vidkommens Kilde.
Derfor seer man og i mange Tilfælde, Prøver af hans
gode Indsigter, hvis Følger grunder sig paa Kierlighed
og Omfarg for Kongen og enhver Undersaat; thi hvad
som nu er sagt, kan ei andet end give Undersaatterne
Haab om Lykke, Held og Glæde: da samme høieste
Personer tillige har sit Sæde og Bolig hos Undersaat-
terne; og for saavidt som giørligt er, ved alle Leilig-
heder, viser deres Omfarg og Kierlighed for Kongens
høie Person, som og Undersaatternes Vel og Beste,
hvorpaa man haver daglig Prøver

Og om endnu noget kan fattes i det Hele, som
ei saa hastig kan tilveiebringes, formedelt afskillige
Hindringer der først maa ryddes af Veien. Men veed
jo,

jo, at en Urregaards-Mand, der vil tænde sin Hænge
for Ufrugt, maa noie see til, at han ikke oprykker den
gode Vert med den onde. Thi at rydde af Wiens skæ-
delige Stats Feil, kan ikke alle Tider see saa hastig,
som i en anden enkelt Oeconomie. Dog er endel af
Folkes Mundheld, at de seer ingen bedre Forandringer
nu, end som før, hvilket er meget taabeligt; thi de
indseer ikke Tingene efter sin Vigtighed, og de fleste
anseer sig som fornærmet, naar de ei kan faae det de
ønsker, iblant saadannes Tal indfinder sig gemeentligen
Morus, der besværker deres Satser. Endelig ønskede
Hun med en stor Devotion og Andagt, at Gud som
har givet os Haab, om Glæde, Held og Lykke, vil
efter sin Almagt fremdeles afvende og bevare det Kongel.
Huus fra al Ulykke og Fare; men stedse omgierde det
med trofaste og velstænkende Mænd, der ikke søger sin
egen Være og utilsadelige Binding, som grunder sig
paa Landets og Underfaatternes Beføstning; men heller
optænkter og overveier, at befordre alt det, som kan
tiene til Gavn og Nytte for Kongens Huus, og det
almindelige Beste.

Derpaa sagde Hun: Anders Gulbrandsen
Normand, behold nu i din Hukommelse alt hvad jeg
har sagt, og tæl ikke derom til noget Menneske forinden
tre Solemarker, siden kan du frit gjøre vores Samtale
bekjendt for alle og enhver. Gak nu hen og drik af
min Kilde tre Gange, det skal bekomme dig vel; og i
det samme forsvandt Hun fra mine Dine,

Jeg nægter ikke, at jeg gjerne havde seet Hendes
Nærværelse længere, for at spørge Hende om adskillige
Ting, som i disse Tider passerer, og hvis Aspæcter har
en stærksom Ansænde. Men da det ikke alle Tider er
Mennesker tienstig, at være bevist om foretaende Con-
juncturers Hændelser, saa anser jeg mig for mere lyk-
kelig, at jeg beholder samme hos mig selv, med det
mere jeg veed; og i saa Maader med Verbødighed an-
seer min dyrebare Frelseres Ord hos Job. 16, 5.
"Jeg haver endnu meget at sige Eder; men nu kan
Jeg ikke bære det."